

Sygn. akt VI U 107/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant – st. sekr. sądowy Jolanta Bieniaszewska

po rozpoznaniu w dniu 22 lipca 2014 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania L. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 29 listopada 2013 r. znak: (...)

w sprawie L. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonemu L. W. prawo do emerytury od dnia(...)

II stwierdza odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,

III zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz ubezpieczonego L. W. 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Na oryginale właściwy podpis

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 listopada 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. – po rozpoznaniu wniosku L. W. z dnia 19 listopada 2013 r. – odmówił wnioskodawcy (ubezpieczonemu) prawa do emerytury.

Powołując się na art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227) oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) organ rentowy wyjaśnił, iż ubezpieczony do dnia 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w warunkach szkodliwych wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Na podstawie dowodów dołączonych do wniosku i uzyskanych w toku postępowania organ rentowy przyjął za udowodnione na dzień 1 stycznia 1999 r. okresy :

- składkowe w wymiarze 5 lat 1 miesiąca i 25 dni;
- nieskładkowe w wymiarze 24 lat 11 miesięcy i 29 dni;
- stażu sumarycznego w wymiarze 30 lat 1 miesiąca i 24 dni;
- stażu w szczególnych warunkach w wymiarze 5 lat 1 miesiąca i 7 dni.

Jednocześnie organ rentowy informował ubezpieczonego, iż do okresów pracy w szczególnych warunkach nie zaliczył okresów :

- od 15 grudnia 1978 r. do 31 lipca 1980 r. na stanowisku technologa;
- od 1 sierpnia 1980 r. do 14 marca 1982 r. na stanowisku specjalisty technologa do spraw przetwórstwa tworzyw sztucznych;
- od 15 marca 1982 r. do 31 grudnia 1980 r. na stanowisku kierownika wydziału;
- od 1 sierpnia 1990 r. do 14 marca 1993 r. na stanowisku głównego technologa zakładu syntezy;
- od 15 marca 1993 r. do 30 kwietnia 1998 na stanowisku zastępcy kierownika zakładu syntezy

z tego powodu, iż w przypadku pracowników dozoru inżynieryjno-technicznego wyższego szczebla, a więc zatrudnionych na w/w stanowiskach wykonywanie innych prac np. o charakterze administracyjno – biurowym lub przebywanie w czasie zmiany w pomieszczeniu oddalonym od stanowisk robotniczych wymienionych w wykazie – decyduje o niezaliczeniu danej pracy do prac w szczególnych warunkach.

Zdaniem organu rentowego pracownicy wyższego szczebla kierowniczego mają wydzielone pomieszczenia do pracy, a ich zakres obowiązków wykracza poza osobiste dozorowanie czy kontrolę robotniczych stanowisk pracy. Nie można zatem uznać, że pracownik zatrudniony na stanowisku kierownika / zastępcy kierownika stale pracuje w warunkach, w których nie są zachowane higieniczne normy pracy.

We wniesionym odwołaniu ubezpieczony domagał się zmiany powyższej decyzji poprzez przyznanie mu emerytury i zasądzenia od organu rentowego na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony zarzucił, iż twierdzenia organu rentowego o nieudowodnieniu wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy nie są poparte merytoryczną analizą i świadczą o nieznajomości specyfiki kontroli międzyoperacyjnej i kontroli jakości produkcji oraz dozoru inżynieryjno-technicznego na instalacjach przemysłowych (...) na czynnych obiektach produkcyjnych.

Skarżący podnosił, że argumentacja organu rentowego w zaskarżonej decyzji, że „w przypadku pracowników dozoru inżynieryjno-technicznego wyższego szczebla, a więc zatrudnionych na ww. stanowiskach wykonywanie innych prac np. o charakterze administracyjno-biurowych lub przebywanie w czasie zmiany w pomieszczeniu oddalonym od stanowisk robotniczych wymienionych w wykazie - decyduje o niezaliczeniu danej pracy do prac w szczególnych warunkach; pracownicy wyższego szczebla kierowniczego mają wydzielone pomieszczenia do pracy, a ich zakres wykracza poza osobiste dozorowanie, czy kontrolę robotniczych stanowisk, dlatego nie można uznać, że pracownik

zatrudniony na stanowisku kierownika/zastępcy kierownika - stale pracuje w warunkach, w których nie są zachowane higieniczne normy prac/ - jest nietrafna, nie poparta żadną rzeczową analizą ww. stanowisk zajmowanych przez Ubezpieczonego i warunków pracy, szkodliwości i zagrożeń występujących na ww. stanowiskach oraz świadczy o nieznanym realiom pracy Ubezpieczonego w czynnych zakładach produkcyjnych (...) Zakładów (...).

Ponadto z ugruntowanego orzecznictwa jednoznacznie wynika, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy (rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych) - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2009 r. I PK 194/2008, dlatego też niezaliczenie ww. okresów do pracy w szczególnych warunkach jest nieprawidłowe, sprzeczne z obowiązującym porządkiem prawnym i winno być zmienione zgodnie z niniejszym odwołaniem.

Niezależnie od powyższego odwołujący wskazywał, iż w Zakładach (...) wykonywał, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku, prace zaliczane do prac w warunkach szczególnych, tj.:

1) na stanowisku specjalisty technologa od 15.12.1978r. do 31.07.1980r. ubezpieczony sprawował kontrolę międzyoperacyjną kontrolę jakości produkcji oraz dozór inżynieryjno-technicznych na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie - zgodnie z Wykazem A rozp. RM z 7.02.1983r, dział XIV, poz. 24 ;

2) na stanowisku specjalisty technologa - zastępcy kierownika Wydziału

(...) od 15.03.1982 r. do 31.12.1988 r. ubezpieczony sprawował kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji oraz dozór inżynieryjno - technicznych na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie - zgodnie

z Wykazem A rozp. RM z 7.02.1983r., dział XIV, poz. 24;

3) na stanowisku kierownika Wydziału (...) od 1.01.1989r. do 31.07.1990r. ubezpieczony sprawował kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji oraz dozór inżynieryjno-technicznych, na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie - zgodnie z Wykazem A rozp. RM z 7.02.1983r., dział XIV, poz. 24.

4) na stanowisku głównego technologa Zakładu (...) od 1.08.1990r. do 14.03.1993r. ubezpieczony sprawował kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji oraz dozór inżynieryjno-technicznych na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie ~ zgodnie z Wykazem A rozp. RM z 7.02.1983r., dział XIV, poz. 24,

5) na stanowisku zastępcy kierownika Zakładu (...) ds. technologicznych i rozwoju od 15.03.1993r. do 30.04.1998r. ubezpieczony sprawował kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji oraz dozór inżynieryjno-technicznych na wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie - zgodnie z Wykazem A rozp. RM z 7.02.1983r., dział XIV, . poz. 24.

Ubezpieczony podnosił, że przez cały okres pracy w Zakładach (...) pracował przede wszystkim w Zakładzie (...), jednym z najbardziej niebezpiecznych zakładów(...)ze względu na stosowaną technologię oraz surowce, półprodukty i produkty w postaci bardzo niebezpiecznych dla życia i zdrowia związków (...), oraz na Wydziale (...), które ze względu na ogromne szkodliwości i zagrożenia wynikające z procesów technologicznych zostały zamknięte w latach 90-tych.

Ad 1) Nieprawidłowa i sprzeczna z obowiązującymi przepisami oraz ugruntowanym orzecznictwem w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest decyzja organu rentowego odmawiająca uznania okresu zatrudnienia ubezpieczonego na stanowisku specjalisty technologa od 15.12.1978r. do 31.07.1980r., gdyż ubezpieczony jako specjalista technolog sprawował bezpośredni nadzór technologiczny nad produkcją (...)poszczególnych wydziałów

Zakładu (...). Była to produkcja niezwykle niebezpiecznych dla zdrowia i życia (...), takich jak produkcja (...), (...) (...), (...) ((...)), (...) ((...)) i (...) ((...)).

Ubezpieczony nadzorował również prace instalacji (...)w produkcji doświadczalnej oraz prace(...)oraz wykonywał kontrolę międzyoperacyjną przebiegów procesów (...).

Wszystkie powyższe czynności wykonywane były na instalacjach produkcyjnych Zakładu (...) w trakcie bieżącej produkcji. W Zakładach (...) zatrudnieni byli technolodzy, tj.:

- 1) zatrudnieni w dziale (...)opracowujący głównie instrukcje technologiczne i mający sporadyczny kontakt z wydziałami produkcyjnymi,
- 2) zatrudnieni na wydziale produkcyjnym zajmujący się bezpośrednio technologią produkcji i nadzorem nad prawidłowym jej przebiegiem.

Ubezpieczony należał do drugiej grupy technologów sprawujących bieżący nadzór nad procesem technologicznym produkcji Zakładu (...), gdyż do obowiązków pracowniczych Ubezpieczonego należała:

- bieżący nadzór nad produkcją Wydziału pod kątem technologicznym,
- udział i kontrola przebiegu rozruchów technologicznych,
- udział i kontrola wdrażania nowych technologii produkcyjnych,
- udział i kontrola realizacji zamierzeń technologicznych wynikających z podjętych prac badawczych i projektów racjonalizatorskich,
- bieżąca kontrola stanu technologii Zakładu (...),
- bieżące badanie zaburzeń technologicznych w Zakładzie (...),

- ustalanie przyczyn zaburzeń technologicznych w celu zabezpieczenia

prawidłowego przebiegu produkcji,

- organizacja i wykonanie prac interwencyjno-badawczych w zakresie tematyki Zakładu (...),
- nadzór nad przestrzeganiem zasad i przepisów bhp i p. poż.,
- bieżąca kontrola zużytych surowców i czynników energetycznych

w Zakładzie (...).

Ubezpieczony sprawował ww. kontrolę technologiczną na wydziałach produkcyjnych Zakładu (...), w których wszystkie wykonywane prace to prace wymienione w wykazie A rozp. RM z 7.02.1983r., tj.:

- 1) produkcja chlorowców i chlorowcopochodnych nieorganicznych –

Wykaz A. Dział IV, poz. 1

- 2) produkcja sody i innych węglanów, kredy, ługów i wodorotlenków -

Wykaz A. Dział IV, poz. 4,

- 3) produkcja i przetwórstwo żywic i tworzyw sztucznych - Wykaz A. Dział IV, poz. 17,

4) produkcja klejów, kitów oraz surowców i półproduktów i surowców pomocniczych do ich wytwarzania - Wykaz A, Dział IV, poz. 18.

5) produkcja nitrozwiązków, amin oraz organicznych związków azotu - Wykaz A. Dział IV, poz. 32,

6) produkcja estrów, alkoholi, aldehydów, ketonów, eterów tlenków organicznych i chlorowcopochodnych organicznych, produkcja kwasów organicznych oraz produkcja soli kwasów organicznych, produkcja i przetwórstwo związków aromatycznych, produkcja płynów hamulcowych i chłodniczych - Wykaz A. Dział IV, poz. 33.

7) laboratorium kontroli międzyoperacyjnej i jakości produkcji - Wykaz A. Dział IV. poz. 40,

8) laboratorium badawcze nad nowymi wyrobami - Wykaz A. Dział IV. poz. 41.

Ubezpieczony pracował w tych samych warunkach i narażony był na te same szkodliwości i uciążliwości pracy, jak wszyscy inni pracownicy produkcyjni Zakładu (...).

Ponadto o bieżącej i bezpośredniej kontroli technologicznej ubezpieczonego i tym samym o stałym przebywaniu w czasie zmiany w pomieszczeniach, w których wykonywano ww. prace wymienione w wykazie Rozp. RM z 7.02.1983r. świadczy również Protokół wypadku przy pracy Ubezpieczonego nr (...)w którym ustalono, iż Ubezpieczony nadzorując prace w (...)uległ wypadkowi przy pracy (...)

Ubezpieczony z racji zajmowania ww. stanowiska wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy ww. kontrolę technologiczną na wszystkich czynnych instalacjach produkcyjnych Zakładu (...) (węzły produkcyjne, układy reaktorowe, ciągi produkcyjne, napowietrzne linie rurociągowe), tj.:

1) Instalacja (...) S(...),

2) Instalacja (...) - (...),

3) Instalacja E. - (...),

4) Instalacja Produkcji (...) (...)

5) Instalacja I. - (...) ((...)), (...) ((...)), (...), (...) (...) do (...).

Czynniki ww. występowały w sposób ciągły przez cały okres procesu produkcyjnego i wszyscy pracownicy instalacji przemysłowych, również kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości i dozoru inżynierijno-technicznego, bez względu na stanowisko, w tym Ubezpieczony, byli stale, codziennie, bezpośrednio i przez cały wymiar czasu pracy narażeni na ich negatywne i szkodliwe dla zdrowia oddziaływanie.

W świetle powyższego całkowicie błędna jest decyzja odmowna organu rentowego kwestionująca udokumentowany okres pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach na stanowisku specjalisty technologa od (...) do (...).

Ad 2) Nieprawidłowa jest również decyzja organu rentowego odmawiająca ubezpieczonemu zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu pracy ubezpieczonego na stanowisku specjalisty technologa - zastępcy kierownika (...) od (...) do (...).

Zakres obowiązków pracowniczych ubezpieczonego nie zmienił się, gdyż nadal obejmował wyżej opisaną kontrolę technologiczną nad procesem produkcji (...), a jedyną zmianą była zmiana wydziału produkcyjnego, tj. ubezpieczony w ww. okresie sprawował kontrolę technologiczną nad procesem (...)na Wydziale(...)

Ubezpieczony, sprawując wyżej opisaną kontrolę technologiczną nad procesem (...), stale codziennie, bezpośrednio i przez cały wymiar czasu pracy był narażony na negatywne i szkodliwe dla zdrowia i życia oddziaływanie ww. czynników (...), a w szczególności (...)

Wydział (...)z racji stosowanej technologii oraz surowców i produktów należał do szczególnie uciążliwych dla pracowników wydziału (duża wypadkowość i zapadalność na choroby zawodowe) oraz mieszkańców okolicznych osiedli z racji znacznej emisji (...), przez co wydział został zamknięty na początku lat (...).

Produkcja (...), stwarzała duże zagrożenie pożarowe i wybuchowe, dlatego też Ubezpieczony stale, bezpośrednio, codziennie i systematycznie wykonywał czynności ww. kontroli technologicznej nad procesem produkcji (...)bezpośrednio na czynnej instalacji produkcyjnej na stanowiskach, na których wykonywano pracę zaliczaną do prac w szczególnych.

Wydział (...)ze względu na olbrzymie zagrożenia związane z tą produkcją został zamknięty w (...).

W świetle powyższego całkowicie błędna jest decyzja odmowna organu rentowego kwestionująca udokumentowany okres pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach na stanowisku specjalisty technologa - zastępcy kierownika Wydziału (...)

Ad 3) Błędna jest również decyzja organu rentowego odmawiająca ubezpieczonemu zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu pracy ubezpieczonego od 1.01.1989r. do 31.07.1990r.

Ubezpieczony sprawował w tym okresie kontrolę międzyoperacyjną kontrolę jakości produkcji oraz dozór inżyniersko-techniczny na Wydziale (...) i do jego obowiązków pracowniczych należała przede wszystkim:

- kontrola i zapewnienie prawidłowego przebiegu procesów produkcji (...)
- kontrola i zapewnienie prawidłowego procesu produkcji (...)
- kontrola i zapewnienie sprawności aparatury, maszyn i urządzeń,
- kontrola przestrzegania technologii, instrukcji ruchowych oraz obsługi

aparatury,

- kontrola i zapewnienie prawidłowej gospodarki surowcowo-materialnej,
- kontrola i zapewnienie pracownikom bezpiecznych i higienicznych

warunków pracy.

Ubezpieczony sprawując wyżej opisaną kontrolę nad procesem produkcji(...)stale codziennie, bezpośrednio i przez cały wymiar czasu pracy był narażony na negatywne i szkodliwe dla zdrowia i życia oddziaływanie ww. czynników (...), a w szczególności (...), działającej toksycznie na układ oddechowy i mutagennej, której następstwem jest sinica, a nawet śmierć.

Produkcja (...) z racji użycia w procesie produkcji (...) stwarzała również ogromne zagrożenie pożarowe i wybuchowe, co nakładało szczególną odpowiedzialność na pracowników nadzoru, w szczególności technologów, gdyż każde zaburzenie procesu technologicznego groziło zagrożeniem zdrowia i życia pracowników Wydziału.

Wydział (...)ze względu na olbrzymie zagrożenia związane z tą produkcją został zamknięty w(...).

W świetle powyższego – zdaniem odwołującego - całkowicie błędna jest decyzja odmowna organu rentowego kwestionująca udokumentowany okres pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach stanowisku kierownika Wydziału (...) od 1.01.1989r. do 31.07.1990r.

Ad 4) i 5) Nieprawidłowa i sprzeczna z obowiązującymi przepisami oraz ugruntowanym orzecznictwem w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych jest decyzja organu rentowego odmawiająca uznania okresu zatrudnienia

ubezpieczonego na stanowisku głównego technologa Zakładu (...) od 1.08.1990r. do 14.03.1993r. oraz na stanowisku zastępcy kierownika Zakładu (...) ds. technologicznych i rozwoju od 15.03.1993r. do 30.04.1998r.

Bezspornym jest, iż do obowiązków pracowniczych ubezpieczonego w ramach ww. stanowisk należał: dozór inżynieryjno-techniczny nad produkcją ww. substancji niebezpiecznych i szkodliwych; kontrola stanu technicznego urządzeń i instalacji z punktu widzenia prawidłowości procesu produkcyjnego i zapewnienia bezpiecznej produkcji i bezpiecznej pracy; kontrola procesów produkcyjnych po zmianie parametrów technicznych lub technologicznych; analiza przyczyn nieprawidłowej pracy poszczególnych elementów instalacji w sytuacjach awaryjnych; bezpośrednie uczestnictwo w pracach wdrożeniowych nowych (niesprawdzonych) technologii celem zapewnienia prawidłowego procesu produkcyjnego; nadzór nad wykonywaniem pomiarów emisji czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy; kontrola przestrzegania reżimów procesów technologicznych; kontrola obszarów magazynowych i punktów załadunkowych i wyładowczych autocystern i cystern kolejowych; podejmowanie wszelkich działań w celu usunięcia źródeł awarii instalacji produkcyjnych lub ograniczenia rozprzestrzeniania się zagrożenia oraz jego skuteczna likwidacja, bezpośredni udział w akcjach ratowniczych, w tym kierowanie akcją w sytuacjach awaryjnych.

Realizując ww. obowiązki pracownicze ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującego na danym stanowisku, przebywał w enklawie węzłów produkcyjnych ((...)) w narażeniu na działanie ww. substancji szkodliwych dla życia i zdrowia, gdyż wykonywanie czynności kontroli i dozoru było możliwe wyłącznie bezpośrednio na stanowiskach zlokalizowanych przy czynnej linii produkcyjnej, na których wykonywano prace zaliczane do prac w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony wykonywał czynności kontroli i dozoru inżynieryjno-technicznego na wszystkich instalacjach Zakładu (...), gdyż zobowiązany był do bezpośredniego nadzorowania całości produkcji pod kątem zapewnienia bezpiecznych warunków procesów produkcyjnych oraz bezpiecznych warunków pracy pod względem BHP i p. poz.

Każda nieprawidłowość w działaniu urządzeń i instalacji produkcyjnych wiązała się z zagrożeniem wybuchem lub wyciekami substancji toksycznych i trujących, zagrożeniem dla środowiska lub dużymi stratami materialnymi. Dlatego też ubezpieczony stale, bezpośrednio, codziennie i systematycznie wykonywał czynności kontroli i dozoru inżynieryjno-technicznego, a z powodu dużej powierzchni i znacznej gęstości rozlokowania instalacji produkcyjnych, codzienny dozór ubezpieczonego trwał pełen wymiar czasu, obowiązujący na danym stanowisku.

Ze względu na specyfikę produkcji (...) oraz stosowane w ogromnych ilościach (...), a także duże zagrożenie awarią, codzienna kontrola ubezpieczonego często odbywała się w godzinach nadliczbowych oraz dniach wolnych od pracy w ramach stałych dyżurów tzw. (...).

Aby wyciągnąć właściwe wnioski ubezpieczony jako pierwszy musiał obejrzeć uszkodzenie/źródło awarii, narażając się na działanie czynników szkodliwych, w tym na trujące wyziewy.

Również w przypadku awarii obowiązkiem ubezpieczonego było udanie się na instalację, niezależnie od pory dnia lub nocy, ocena rodzaju i wielkości zagrożenia, podanie sposobu jego likwidacji i kierowanie akcją.

Odpowiedzialność ubezpieczonego za zapewnienie bezpiecznego procesu produkcyjnego na wszystkich instalacjach produkcyjnych Zakładu (...) oraz za zapewnienie bezpiecznej pracy na wszystkich instalacjach chemicznych Zakładu (...) jest tak oczywista i dla każdego, kto zapoznał się z warunkami pracy w Zakładach (...) nie budzi żadnych wątpliwości, że praca w obszarze produkcyjnym i obszarze pomocniczym na rzecz produkcji (...), jest pracą w warunkach szczególnych.

Kwestionowanie powyższych faktów przez organ rentowy, nie poparte jakąkolwiek merytoryczną analizą ani logiczną argumentacją, nie może zasługiwać na ochronę prawną.

Szkodliwości występujące na wydziałach produkcyjnych Zakładu (...) oraz Wydziale (...) Zakładów (...), ze względu na zagrożenia wynikające z procesu produkcyjnego, dotyczyły wszystkich pracowników tego zakładu i wydziałów, bez względu na zajmowane stanowisko, w tym również ubezpieczonego.

Warunki pracy, w których pracował ubezpieczony na ww. stanowiskach w okresie od 15.12.1978 r. do 31.07.1980 r. oraz od 15.03.1982 r. do 30.04.1998 r. były takie same jak pracowników produkcji.

Wynika to z faktu, iż ubezpieczony wykonywał czynności kontroli i dozoru inżynieryjno-technicznego bezpośrednio na stanowiskach, na których wykonywano pracę zaliczaną do prac w szczególnych warunkach oraz z tego, że szkodliwości występujące w Zakładach (...) oraz zagrożenia (...) występowały w obrębie całego przedsiębiorstwa (...).

Wszystkie procesy produkcyjne Zakładu (...), stanowiącego część Zakładów (...), wymagały codziennego, wnikliwego i bezpośredniego nadzoru, gdyż było to konieczne ze względu na zagrożenia związane z tą produkcją.

Dodatkowym potwierdzeniem pracy ubezpieczonego na wszystkich ww. stanowiskach w warunkach szczególnych jest również fakt obowiązku noszenia odzieży ochronnej i sprzętu ochrony osobistej (kask, maska przeciwgazowa, rękawice ochronne, buty ochronne, fartuch ochronny) z powodu stałego narażenia na bezpośrednie oddziaływanie na zdrowie i życie niebezpiecznych, (...) substancji (...)

Ponadto przy wydaniu zaskarżonej decyzji organ rentowy nie wziął w ogóle pod uwagę specyfiki Zakładów (...) jako (...) w Polsce zakładów (...).

Od końca lat (...) r. instalacje produkcyjne (...) stanowiły najbardziej skomplikowane i najtrudniejsze instalacje, na których występowały ogromne ilości substancji niebezpiecznych (...), takich jak:

- (...) - substancja toksyczna, drażniąca,
- (...) - substancja silnie toksyczna
- (...) substancja silnie toksyczna o działaniu rakotwórczym
- (...) substancja palna, wybuchowa,
- (...) - substancja toksyczna, palna,
- (...) - substancja silnie żrąca,
- (...) - substancja o działaniu rakotwórczym, toksyczna,
- (...) - substancja o działaniu rakotwórczym,
- (...) - substancje łatwopalne i wybuchowe,
- (...) - substancja wybuchowa,
- (...) substancja toksyczna, żrąca,
- (...) - substancja o działaniu rakotwórczym, palna, wybuchowa,
- (...) - substancja o działaniu rakotwórczym, palna, wybuchowa,
- (...) - substancja niezwykle niebezpieczna dla zdrowia i życia, bardzo toksyczna,
- (...) - substancja żrąca,

- (...) - substancja o działaniu rakotwórczym.

Czynniki ww. występowały w sposób ciągły przez cały okres procesu produkcyjnego i wszyscy pracownicy, w tym ubezpieczony, byli stale narażeni na ich negatywne dla zdrowia oddziaływanie.

Ponadto Zakłady (...) w/g Dyrektywy S. ze względu na nagromadzenie bardzo dużych ilości niebezpiecznych (...) zaliczany jest do Zakładów (...) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (tzw. zakłady (...)). Jest to grupa zakładów mogących w szczególnych przypadkach powodować zagrożenia nie tylko lokalne, ale też znacznie wykraczające poza teren zakładu pracy i zagrozić życiu i zdrowiu dużej części miasta B..

(...) znalazł się w grupie (...), gdyż w toku produkcji w (...) stale były przekraczane normy emisji środków szkodliwych na większości stanowisk produkcyjnych i to nie w sytuacjach awaryjnych, lecz w trakcie normalnej bieżącej produkcji.

Specyfika produkcji (...) bardzo duża część starych z okresu wojny budynków produkcyjnych, przestarzałe instalacje i technologie, ogromne niedoinwestowanie, powodowały, że szkodliwe substancje powstające w toku bieżącej produkcji występowały nie tylko na danym stanowisku, lecz występowały na całej instalacji, całym budynku produkcyjnym i wokół niego. Do czasu podjęcia inwestycji ekologicznych i z zakresu bhp, co miało miejsce na początku XXI wieku, wszyscy pracownicy wydziałów produkcyjnych, obsługi magazynowej, transportu, służb utrzymania ruchu, wydziału mechanicznego, dozoru inżynieryjno-technicznego, kontroli międzyoperacyjnej i kontroli jakości produkcji itp., bez względu na stanowisko, w tym ubezpieczony, pracowali w warunkach szkodliwych i przy pracach stanowiących zagrożenia dla zdrowia i życia.

W Zakładach (...) szczególna odpowiedzialność za prawidłowy przebieg procesów produkcyjnych, procesów technologicznych, bezpieczeństwo tych procesów, zapobieganie awariom oraz możliwym skutkom tych awarii, mogących mieć charakter katastrofy ekologicznej, spoczywa na wszystkich pracownikach nadzoru, w tym również na pracownikach zatrudnionych na stanowisku technologa i kierownika, gdyż to ci pracownicy bezpośrednio nadzorują prawidłowość całej produkcji (od surowca po produkt końcowy) i zapewniają ciągłą pracę instalacji.

Przy takim stanie faktycznym – zdaniem odwołującego - całkowicie niezrozumiała i wynikająca z bardzo pobieżnej oceny dokumentów lub jej braku jest decyzja odmowna organu rentowego kwestionująca udokumentowany okres pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach od 15.12.1978 r. do 31.07.1980 r. oraz od 15.03.1982 r. do 30.04.1998 r.

Odwołujący wskazał, iż w ostatnich latach przed Sądem Okręgowym zostało prawomocnie rozstrzygniętych szereg spraw, w których Sąd ten zmienił odmowne decyzje organu rentowego, przyznając emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach pracownikom zatrudnionym w Zakładach (...) w B. na stanowiskach dozoru inżynieryjno - technicznego, w tym na analogicznych stanowiskach, jakie zajmował ubezpieczony - technologa oraz zastępcy kierownika zakładu produkcyjnego i kierownika zakładu produkcyjnego. Dotyczy to w szczególności takich spraw pracowników, jak:

- 1) W. S. - sygn. akt VI U 2702/09,
- 2) T. S. - sygn. akt VI U 2348/09,
- 3) W. M. - sygn. akt VI U 173/11,
- 4) Z. Z. - sygn. akt VI U 554/11,
- 5) H. N. - sygn. akt VI U 266/12.

W żadnej z tych spraw, mimo zmiany przez Sąd Okręgowy odmownych decyzji, Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie wniósł apelacji, uznając tym samym, że pracownikom tym, będącym pracownikami nadzoru, przysługuje prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony wykonywał prace w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku, przez 22 lata, 10 miesięcy i 12 dni.

W tym stanie rzeczy – zdaniem ubezpieczonego – dokumenty załączone do wniosku o emeryturę z dnia 19 listopada 2013r. są w pełni wystarczające do uznania wszystkich ww. okresów zatrudnienia ubezpieczonego tj. od 15.12.1978r. do 31.07.1980r., od 15.03.1982r. do 31.12.1988r., od -1.01.1989r. do 31.07.1990r., od 1.08.1990r. do 14.03.1993r. oraz od 15.03.1993r. do 30.04.1998r. za okresy pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 7.02.1983r., Wykaz A, Dział XIV poz. 24 i brak jest jakichkolwiek podstaw prawnych do ich kwestionowania.

Mając na uwadze wszystkie przedstawione wyżej argumenty, ubezpieczony wyraził przekonanie, że zaskarżona decyzja, naruszająca w sposób ewidentny przepisy i jego prawa, zostanie zmieniona.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, powołując się na argumenty przedstawione w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd O k r ę g o w y u s t a l i ł i r o z w a ż y ł , c o n a s t ę p u j e :

Ubezpieczony L. W. (urodz. (...)) w dniu 19 listopada 2013 r. złożył wniosek o przyznanie emerytury. Nie jest on członkiem otwartego funduszu emerytalnego. W uzasadnieniu powyższego wniosku ubezpieczony powoływał się na dowód ze świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze z dnia 15 lutego 2013 r. W okresie od 8 listopada 2013 r. do momentu złożenia wniosku emerytalnego L. W. zatrudniony był w Zakładach (...) SA z siedzibą w B., następnie noszących nazwę (...) SA w B. (obecnie w(...)), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, zajmując kolejno w poniższych okresach następujące stanowiska :

- od 8 listopada 1973 r. do 30 kwietnia 1975 r. mistrza produkcji;
- od 1 maja 1975 r. do 14 grudnia 1978 r. dyspozytora zmianowego;
- od 15 grudnia 1978 r. do 31 lipca 1980 r. specjalisty technologa;
- od 1 sierpnia 1980 r. do 14 marca 1982 r. specjalisty technologa do spraw przetwórstwa tworzyw;
- od 15 marca 1982 r. do 31 grudnia 1988 r. specjalisty technologa – zastępcy kierownika wydziału (...);
- od 1 stycznia 1989 r. do 31 lipca 1990 r. kierownika wydziału;
- od 1 sierpnia 1990 r. do 14 marca 1993 r. głównego technologa zakładu (...)
- od 15 marca 1993 r. do 30 kwietnia 1998 r. zastępcy kierownika zakładu (...)d.s. technologicznych i rozwoju;
- od 1 maja 2003 r. do 30 września 2007 r. kierownika zakładu (...)

(okoliczności niesporne, potwierdzone dowodami z dokumentów zebranych w aktach organu rentowego i aktach osobowych ubezpieczonego nadesłanych przez pracodawcę).

Organ rentowy zaliczył do pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładach (...) w B. od 8 listopada 1973 r. do 14 grudnia 1978 r. – 5 lat 1 miesiąc i 7 dni.

Spór w niniejszej sprawie dotyczył tego czy pozostałe okresy zatrudnienia ubezpieczonego w Zakładach (...) – do 1 stycznia 1999 r. podlegały kwalifikacji normatywnej jako praca w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Zgodnie z treścią art. 184. ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32-34, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.(art. 184 ust 2).

Zgodnie z treścią art. 32 ust 1 cytowanej wyżej ustawy ubezpieczonym, urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 - 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet.).

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w cytowanym wyżej przepisie, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepisy rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 lutego 1983 r., które nadal zachowały swoją moc na warunkach określonych w art. 32 ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118 ze zm.), mają zastosowanie do wszystkich pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 2 tego rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, a okresy te stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Dowody z zeznań świadków P. N., D. N., K. W. oraz dowód z przesłuchania ubezpieczonego L. W., jak również dowody z dokumentów zebranych w aktach osobowych ubezpieczonego dawały podstawę do ustalenia, iż ubezpieczony także w okresach od 15 grudnia 1978 r. do 30 kwietnia 1998 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowiskach : specjalisty technologa, specjalisty technologa do spraw przetwórstwa tworzyw sztucznych, specjalisty technologa zastępcy kierownika wydziału, kierownika wydziału, głównego technologa (...)i zastępcy kierownika(...).

Była to praca w szczególnych warunkach wskazana w stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. wykazie A, dziale XIV pod poz. 24 – kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Do obowiązków ubezpieczonego na wszystkich zajmowanych przez niego stanowiskach stanowisku, a w szczególności na stanowiskach specjalisty technologa w zakładzie (...) i specjalisty technologa w (...), należała kontrola przebiegu procesów technologicznych, kontrola jakości produkcji, sprawowanie nadzoru inżynieryjno-technicznego i kontroli międzyoperacyjnej. W celu sprawowania tej kontroli musiał on przebywać przy stanowiskach pracy umiejscowionych przy instalacjach produkcyjnych. W zakładzie(...)były instalacje : (...). W wydziale (...) w różnych budynkach odbywały się poszczególne fazy produkcji, takie jak : (...). Na wydziale(...)odbywały się różne fazy produkcji : (...)

Na wskazanych wydziałach pracownicy produkcyjni wykonywali prace w szczególnych warunkach – w zakładzie (...) produkowany był (...), a w wydziale (...)produkowano (...). Na wszystkich wydziałach zakładu (...) i pozostałych wydziałach występowały toksyczne związki. W zakładzie (...) i na innych wydziałach największą liczbę stanowili pracownicy zatrudnieni na stanowiskach aparatowy, starszy aparatowy, zestawiacz mieszanek i surowców, aparatowy koordynator i laborant. Wszyscy pracownicy tych wydziałów i zakładu (...)wykonywali pracę w szczególnych warunkach. Ubezpieczony L. W. większość czasu spędzał bezpośrednio przy instalacjach produkcyjnych. Biura specjalistów technologów znajdowały się w obiektach produkcyjnych. Od 80-90 % czasu pracy ubezpieczony przebywał na wydziałach produkcyjnych wykonując swoje obowiązki pracownicze. Pozostały czas pracy ubezpieczony przeznaczał na sporządzanie dokumentacji ściśle związanej z pracami wydziałów, na których pracował, między innymi kontrolował instrukcje ruchowe, bhp i ppoż, raz w roku aktualizował opis procesu technologicznego, jak również sporządzał miesięczne raporty z przebiegu procesu technologicznego produkcji.

(dowód : zeznania świadków, przesłuchanie ubezpieczonego e-protokół rozprawy k. 55 v.; dokumenty z akt organu rentowego i akt osobowych powoda).

Dokonując subsumpcji wyżej ustalonych okoliczności faktycznych sprawy pod właściwe przepisy prawa materialnego Sąd Okręgowy kwalifikuje zatrudnienie ubezpieczonego także w okresie od 15 grudnia 1978 r. do 30 grudnia 1998 r. jako pracę w szczególnych warunkach. Dostrzec w tym miejscu należy, że już okres pracy ubezpieczonego na stanowisku specjalisty technologa (od 15 grudnia 1978 r. do 31 grudnia 1988 r.) wynoszący 10 lat i 17 dni był wystarczający – po uwzględnieniu okresu uznanego przez organ rentowy za pracę ubezpieczonego w szczególnych warunkach w wymiarze 5 lat 1 miesiąca i 7 dni – wystarczał mu do nabycia prawa do emerytury, gdyż przekraczał okres wymagany w § 4 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury.

W ocenie Sądu Okręgowego ubezpieczony na zajmowanych stanowiskach wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę wskazana w wykazie A dziale XIV poz. 24. Na przeszkodzie zakwalifikowaniu jego pracy do pracy w szczególnych warunkach nie stoi przy tym okoliczność, iż stosunkowo niewielką część normatywnego czasu pracy zajmowały mu czynności związane ze sporządzaniem dokumentacji dotyczącej procesu produkcji. Dokumentacja ta (sprawozdania miesięczne i instrukcja technologiczna) ściśle odnosiła się właśnie do kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji oraz dozoru inżynierijno-technicznego, prowadzonych przez ubezpieczonego na oddziałach i wydziałach Zakładów (...) w B., na których jako podstawowe wykonywane były prace wymienione w wykazie A :

- produkcja chlorowców i związków chlorowcopochodnych nieorganicznych (wykaz A dział IV poz. 1);
- produkcja nitrozwiązków, amin oraz organicznych związków azotu (wykaz A dział IV poz. 32);
- produkcja i przetwórstwo żywie i tworzyw sztucznych oraz produkcja surowców, półproduktów i środków pomocniczych stosowanych do ich produkcji i przetwórstwa, produkcja wosków i woskoli (wykaz A dział IV poz. 17);
- produkcja estrów, alkoholi, aldehydów, ketonów, eterów, tlenków organicznych i chlorowcopochodnych organicznych, produkcja kwasów organicznych i bezwodników kwasów organicznych oraz produkcja soli kwasów organicznych (wykaz A dział IV poz. 33).

Skoro ubezpieczony spełnił wymóg legitymowania się co najmniej 15 –letnim okresem pracy w szczególnych warunkach na dzień 1 stycznia 1999 r. oraz pozostałe warunki nabycia prawa do emerytury, to Sąd Okręgowy w punkcie I wyroku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznał mu prawo do emerytury od pierwszego dnia miesiąca, w którym ubezpieczony złożył wniosek o to świadczenie (art. 477¹⁴ § 2 K.p.c. w związku z art. 184 i art. 32 oraz art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej).

W punkcie II wyroku Sąd orzekł także – na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W ocenie Sądu odpowiedzialność tę kreuje bezzasadne zakwestionowanie przez organ rentowy dowodu w postaci

świadczenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach, które spełniało wszystkie wymogi formalne. Skoro postępowanie dowodowe prowadzone przed Sądem potwierdziło wiarygodność tego dokumentu, to działanie organu rentowego podważające moc dowodową prawidłowo wystawionego przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie może zasługiwać na ochronę prawną.

W punkcie III wyroku zasądzone zostały od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego koszty zastępstwa prawnego w maksymalnej wysokości, uwzględniającej znaczny nakład pracy jego pełnomocnika procesowego. Zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu strona przegrywająca spór obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi, na jego żądanie, koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 § 1 i § 3 K.p.c. w związku z § 11 ust. 2 oraz § 2 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych ... – t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 490).

Na oryginale właściwy podpis.